

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут психології та педагогіки РДГУ
Кафедра загальної психології та психодіагностики
Кафедра вікової та педагогічної психології
Кафедра практичної психології та психотерапії**

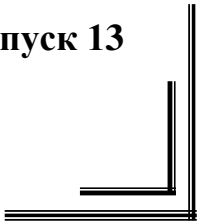

Актуальні питання психологічної науки

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 13

Рівне - 2019

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. – Випуск 13. – Рівне: РДГУ, 2019. – 169 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Воробійов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ

Литвиненко С.А. – доктор педагогічних наук, професор кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Безлюдна В.І. - кандидат педагогічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Корчакова Н.В. – доктор психологічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Рудь Г.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Созонюк О.С. - кандидат психологічних наук, доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ.

Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ (протокол № 5 від 30 травня 2019 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

Емоційний бік станів знаходить своє відображення у формі емоційних переживань, а фізіологічний – у зміні ряду функцій – як вегетативних, так і рухових [1, с. 36]. Резюмуючи, можна підкреслити, що ми розглядаємо емоції як такі, що володіють здатністю породжувати емоційне переживання, на ґрунті якого яскраво проступає психічний стан особистості. Такий взаємозв'язок у сукупності дає можливість охарактеризувати емоційну сферу особистості як таку, що відображає цілісність її емоційного життя.

Список використаної літератури:

1. Ильин Е.П. Эмоции и чувства / Е.П. Ильин. – СПб.: Питер, 2002. – 752 с.
2. Кульчицкая Е.И. Воспитание чувств детей в семье / Е.И. Кульчицкая. – К.: Рад. школа, 1983. – 120 с.
3. Лебединский М.С. Введение в медицинскую психологию / М.С. Лебединский, В.Н. Мясичев. – Л.: Медицина, 1966. – 430 с.
4. Немов Р.С. Психология: В 3 х кн. / Р.С. Немов – М., – Кн.1. – 1994. – 684 с.
5. Рудик П.А. Психология: Учебник / П.А. Рудик. – М., 1976. – С. 75.

УДК 159.9

ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ МОЛОДІ ДО ШЛЮБУ

Головенко Альона, здобувач ОС «бакалавр», РДГУ

Керівник: Хупавцева Н.О., кандидат психологічних наук, доцент

На основі аналізу та узагальнення наукової літератури встановлено, що проблема підготовки молоді до шлюбного життя цікавила вчених ще в далекому минулому. Такі важливі аспекти готовності молоді до шлюбу, як мотивація, установки, уявлення, знання, висвітлюються в дослідженнях М.І.Алексєєвої, А.Ф.Бурлагуна, Т.В.Говорун, С.В.Дворяк та інші. Проблема впливу соціально-психологічних факторів (сім'я, школа, соціальне оточення, засоби масової інформації) на розвиток і формування готовності до одруження була об'єктом уваги Л.П.Бусєвої, К.Вітека, О.І.Іванової, С.П.Іщенко, Т.С.Кириленко, О.О.Кочеряна.

На думку А.Г.Асмолова, підготовка молоді до сімейного життя, поряд з формуванням морального світу особистості, припускає і «формування особливої системи уявлень про себе, як про людину визначеної статі, що включають специфічні потреби, мотиви, ціннісні орієнтації, відношення до представників іншої статі і відповідно цих утворень форм поведінки [1].

А.І. Антонов стверджує, що сім'ю створює відношення батьки - діти, а шлюб виявляється легітимним визнанням тих відносин між чоловіком і жінкою, тих форм співжиття сексуального партнерства, що супроводжуються народженням дітей. Він звертає увагу на просторову локалізацію родини - житло, будинок, власність - і економічну основу родини - загально сімейну діяльність батьків і дітей, що виходить за вузькі обрії побуту і споживача [2].

У наш час ведучим мотивом вступу в шлюб є "любов" Однак, називаючи "любов" як мотив шлюбу молоді люди, очевидно, вкладають у це слово різні змісти. Т.А. Флоренская [3] виділяє три різних тлумачення цього слова: любов як сексуальний потяг; любов як потреба бути улюбленим; любов як здатність любити.

Серед факторів, що визначають стабільність молодих родин, Н.В. Малярова виділяє готовність молоді до шлюбу. Це система соціально-психологічних установок особистості, що визначає емоційно-психологічне відношення до способу життя, цінностей шлюбу.

В даний час шлюб стає добровільною справою двох молодих людей, що навіть при наявності економічної залежності від батьків нерідко не присвячують їх у свої наміри. Говорячи про шлюб, не можна забувати про те, що бажання вступити в подружній союз і ступінь готовності до нього - це далеко не однакові поняття. На думку психологів, *морально-психологічна підготовленість особистості до шлюбу означає* сприйняття цілого комплексу вимог, обов'язків і соціальних стандартів поведінки, якими регулюється сімейне життя.

До них відносяться: готовність прийняти на себе нову систему обов'язків стосовно свого шлюбного партнера, майбутніх дітей і відповідальність за їхню поведінку; розуміння прав і достоїнств інших членів сімейного союзу, визнання принципів рівності в людських відносинах; прагнення до повсякденного спілкування і співробітництва, узгодженню взаємодій із представником протилежної статі, що у свою чергу припускає високу моральну культуру; уміння пристосуватися до звичок і рис характеру іншої людини і розуміння її психічних станів [4].

Список використаних джерел:

1. Асмолов А.Г., Психология личности. Культурно-историческое понимание развития человека / А.Г.Асмолов.-К.:2007. – С. 620.
2. Антонов А.И. Социология семи / А.И.Антонов, В.М. Мечников.-М.: Просвещение,1998.
3. Флоренская Т.А. Мир твоему дому / Т.А.Флоренская,- М.: ВЛАДОС,1999.

4. Торохтий В.С. Психология социальной работы с семьей / В.С.Торохтий.-М.,1996.

УДК 159.922.1

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СЕКСУАЛЬНОСТІ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Голубчикова Марія, здобувач ОС «бакалавр», РДГУ

Керівник: Демчук О. О., кандидат психологічних наук, доцент

Сексуальність - сукупність психічних і фізіологічних реакцій, переживань і вчинків, пов'язаних з проявом і задоволенням статевого потягу. Секс (франц. Sexe, від лат. Sexus - стать) - все те, що відноситься до сфери статевих відносин, до статевого життя.

Сексуальність людини реалізується через її сексуальну поведінку, яка передбачає активність, певну систему дій у задоволенні сексуальних потреб. Вона має не лише біологічну, а й соціально-культурну зумовленість, може по-різному контролюватися свідомістю, спричинювати різні наслідки для її суб'єкта й осіб, на які вона спрямовується.

Сексуальність - це одна з граней існування людини, а не тільки здатність до еротичної реакції. Сексуальність має велике значення в міжлюдських відносинах.

Сексуальна поведінка - поведінка, спрямована на стимуляцію сексуального збудження або розширення сексуальної активності через зміни сексуальних реакцій та підвищення сексуальної чутливості.[1, с. 18]

Обухівський (1977) під сексуальністю розуміє «фізіологічні процеси, техніку і маніпуляції, що дають насолоду», тобто перш за все лише інструментальну сторону еротики. Під еротикою, яку автор вважає властивою виключно людині в результаті розвитку психіки, він розуміє внутрішнє переживання, пов'язане з сексуальністю, а також певну оцінку сексуальності і ставлення до неї. Сексуальність поняття багатогранне і багатоаспектне.[2, с. 59]

Г.-Ф. Келлі також стверджує, що сексуальність є дуже широким поняттям, пов'язаним з усіма аспектами людського буття. І щоб достеменно зрозуміти, що таке людська сексуальність, необхідно розглядати її в різноманітті її проявів.[3, с. 32]

На широкому розумінні терміна «сексуальність» наполягають і автори «Психологічної енциклопедії» гавайський психолог Раймонд Корсіні та канадський психолог Алан Ауербах, за твердженням яких, сексуальність людини — це «широка сфера функціонування, починаючи від основних

Зміст

Вступ	3
Артемова О. Структурний аналіз кар'єрного самовизначення особистості майбутнього психолога	4
Артемова О. Динаміка ціннісно-сислової сфери майбутніх психологів у процесі професійного навчання.....	6
Базилюк О. Творчий потенціал особистості як передумова її професійної самореалізації	8
Бігун Л. Психологічні особливості формування лідерських якостей у майбутніх психологів	11
Блищик Ю. Психологічні особливості адаптації до шкільного навчання людей з обмеженими можливостями	12
Болюх Т. Формування професійної ідентичності в студентському віці	15
Валага О. Формування Я-образу крізь призму професійної спрямованості у старшокласників	17
Воронко В. Дослідження і корекція перфекціонізму серед студентства	19
Гесаль О. Самоповага як чинник академічної успішності старшокласника	22
Главінська Е.С. Малюноква терапія як ефективний метод подолання агресивності молодших школярів	24
Гойко Я. Переживання як критерій об'єктивації емоційної сфери особистості	25
Головенко А. Психологічна готовність молоді до шлюбу	27
Голубчикова М. Психологічні аспекти сексуальності сучасної молоді	29
Гордійчук К. Експериментальне дослідження психологічних особливостей особистісно-професійного становлення старшокласників	31
Джеджера О. Індивідуальні особливості емоційного переживання студентами екзаменаційного стресу	33
Дідус Т. Феномен смисложиттєвих орієнтацій особистості	35
Євтушок Б. Використання казкотерапії у психологічній допомозі дітям, які переживають горе	38
Забегаліна Д. Основні психологічні детермінанти й чинники виникнення та розвитку тривожності і страху у підлітковому віці	40
Загуляєва В. Особливості міжособистісних взаємин з ровесниками у підлітковому віці	43
Зайцева О. Відмінності у структурі мотивації вибору професії мешканців міст і сіл	44
Зайченко І. Роль комунікативних здібностей у процесі формування особистості старшокласників	47
Зелена І. Соціальна адаптація військовослужбовців та їх сімей	49

Каламбет А. Інклюзивна свідомість людей в сучасному суспільстві	52
Капуцьян Я. Комунікативний вплив ЗМІ як чинник зміни особистісних настановлень	54
Кобзар З. Фактори розвитку агресивності у студентів	56
Ковальчук М. Психологічні особливості самооцінки у студентів	58
Комарніцька О. Психологічні особливості відповідальності у юнацькому віці	56
Корчак А. Психологічні особливості психосоматичних проявів особистості в умовах емоційної напруги	62
Крук С. Психологічні особливості розвитку емоційного інтелекту в юнацькому віці	65
Кужель Н. Корекція аутичного поведінкового спектру проявів методами арт-терапії у дітей з особливими потребами	67
Лавренчук К. Самооцінка як психологічний феномен	69
Максимчук І. Особливості каузальної атрибуції в ситуації міжособистісного конфлікту (на матеріалі дослідження старшокласників)	71
Мартинюк А. Діагностика емоційного стану старшокласників перед ЗНО	73
Мартинюк Т. Дослідження і корекція фрустраційних станів у студентів	75
Мельник А. Індивідуально-стильові чинники переваг у застосуванні способів психологічного захисту	78
Мельник І. Вплив емоційних станів страху на особистість студентів	81
Миколайчук Ю. Основні аспекти вивчення емпатії у психологічній науці	84
Миркун Н. Вікові особливості точності та адекватності міжособистісного сприймання	86
Мислінчук Ю. Психоаналіз чинників формування низької самооцінки у юнацькому віці	89
Михайлова І. Дослідження психологічних особливостей динаміки впливу самосвідомості на ставлення особистості до себе та соціуму	91
Михайлова Т. Індивідуально-психологічні чинники агресивності молодших школярів	94
Новорок А. Психологічні особливості дослідження емоційно-вольових якостей молодшого школяра	96
Остапчук К. Психологічні особливості самооцінки у підлітків	98
Остігова А. Вікові особливості змісту стереотипів соціального сприймання	101
Павлусь В. Психологічні особливості ціннісно-мотиваційної сфери в юнацькому віці	103
Петренко А. Дослідження і корекція конфліктної поведінки серед студентів	105

Петрова-Ніколайчук О. Особливості прийняття рішень старшокласниками в ситуаціях морального вибору	108
Покотило Б. Психологічний супровід інклюзивних дітей	110
Пошковська А. Психологічні особливості креативного мислення молодших школярів	112
Романюк О. Розвиток емпатії практичних психологів в процесі професійного становлення	114
Савуляк В. Групове фокусоване інтерв'ю у контексті практичної підготовки майбутніх психологів	118
Савуляк В. Копінг-стратегії студентської молоді: особливості, шляхи корекції	119
Семенюк О. Психологічні особливості формування мотиваційного компонента моделі підготовки юнаків до трудової діяльності	121
Синчук Т. Психологічні чинники соціально-психологічної адаптації студентів-психологів	122
Сімчук А. Подолання невпевненості в стресових ситуаціях	124
Скалка І. Психологічні особливості розвитку емоційної сфери сучасних підлітків	126
Слабецька Д. Психологічні чинники конфліктів у студентській академічній групі	128
Сочинська Р. Психологічний зміст та структура творчого потенціалу особистості	130
Сукнацька А. Психологічні детермінанти подолання почуття самотності в юнацькому віці	133
Сульжук Т. Захисні механізми психіки у підлітків з девіантною поведінкою	135
Тарадайник Д. Дослідження і розвиток рефлексії у юнацькому віці	138
Хомич В. Фактори формування соціально-психологічного клімату в студентській групі	141
Хомік Т. Теоретичні аспекти проблеми формування стресостійкості юнаків	142
Хрипонюк І. Психологічні особливості мотивації навчальної діяльності студентів	144
Чалайдюк К. Готовність майбутніх психологів до професійної діяльності: теоретичний аналіз проблеми	146
Чмуневич Н. Особливості розуміння феномену свободи в підлітковому та юнацькому віці	148
Шатковська О. Вплив гендерних стереотипів на особливості спілкування сучасної молоді	151

Шахрайчук І. Феномен поняття «ціннісні орієнтації» у психологічній науці	152
Шевлюк В. Психологічні особливості переживання почуття самотності у юнацькому віці	154
Шевчук О. Психологічні особливості прояву сором'язливості у юнацькому віці	157
Шоха Т. Особливості розвитку мотиваційної сфери молодших школярів	160
Шумак Ю. Особливості міжособистісної взаємодії в групах дітей з особливими потребами	162
Якимчук М. Психологічні аспекти прийняття рішень при виборі майбутньої професії студентів-психологів	163

Наукове видання

**Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства**

Випуск 13

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Підписано до друку 2.06.2019 р.
Формат 60x80/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 9,7. Тираж 150 прим.

вул. С. Бандери, 12, м. Рівне
Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету